

DRAGAN VELIKIĆ: DANTE TÉR

MÁSODIK RÉSZ: POST SCRIPTUM 25.

Dr. Venczel kommentárja

(1)

A kiadások nem pazarlóak.

Az állítás klasszikus formájú és szerkezetű kijelentés: első része az alany, akiről állítunk valamit, a második része az állítmány. Az állítmány tagadó, vagyis az alanyról, a kiadásokról még csak annyit tudunk, hogy nem pazarlóak. Vagyis szükségesek, hisz pazarlás az, ami nem szükséges. Ugyanakkor az állítással közli a szerző, mi is e 13 mondatból álló fejezet témája. A kijelentés az operák nyitányához hasonlóan bemutatja a vezérmotívumot, amely maga az állítás, és amelyet a fejezetrész során a szerző kifejt és így megmagyaráz.

(2)

A látszatok ünnepélyén,
az örült igények általános dicsőítése közepette,

A klasszikus hagyományoknak megfelelően a szerző közli, és egyben jellemzi a téma körülményeit, azt a világot, amelyben a téma megvalósul. Egy kifordított világról van szó, ahol nem a valóság, de a látszat a fontos, ahol nem a természetes emberi vágyak a normálisak és követendőek, hanem az örült igényeket dicsőíti a nép. (Az általános jelző utal a népre.)

melyek minden eseményt megsemmisítenek

Valószínű az eseményen a szerző egy olyan kultikus történetet ért, amely magát a történelmet jelenti: vagyis az örült igények (és dicsőítésük) véget vetnek annak a klasszikus történelemnek, amely jellemezte az emberiség sorsát egészen a XX. század végéig.

és a fájdalommentes halál álmának valóra váltásával egyenlő steril élet nyugalmába süllyesztenek,

Az emberek ma már gondolni sem akarnak életük végére, a halálra, ha mégis, akkor fájdalommentes halálra vágyanak, és ma már képesek e vágyukat teljesíteni.

óvakodni kell a meglepetésektől,
gondosan megörökíteni elképedésünket.

A szöveg első titka: miért kell óvakodni a meglepetésektől? Miért kell megörökíteni elképedésünket? A megörökítés talán a kiadások feljegyzését jelenti? A két sor között van-e oksági vagy más összefüggés? A (3) tartalma ezt jelzi az olvasó számára.

(3)

Labud ezért vezette precízen napi kiadásait egész életében.

Az okok után következik a következtetés.

(4)

Mert a kiadás nem egyéb, mint

A „nem egyéb, mint” nyomatékosító kifejezés, másképpen „nem más, mint”.

az előre nem látható,

A váratlan, a nem tervezhető.

a szabálytalanság eseménye,

A szabályoknak nem megfelelő esemény. Gondoljunk a 2. mondatban szereplő „minden eseményre”. Megtisztítva a szöveget: a kiadás esemény. (A számvitel a kiadást a gazdasági esemény kategóriájába sorolja.) Olyan esemény, amelyre nem készülhetünk föl, amely ily módon egy organikus, étellel teli mozzanat. Vagyis a kiadás képes a látszatok ünnepélyén valódi eseményt létrehozni.

a magát szüntelenül pazarló, többet akaró élet bizonyága,

A kiadás tehát nem csak esemény, de bizonyág is: az élet bizonyágáé. Az életé, amely önmagát szüntelenül pazarolja. A többet akaró életé, hisz kiadás nélkül nincs „több”. Több csakis kiadásból származhat, sohasem a bevételből. A bevétel elvonás, vagyis fogyasztás, elpusztítás, emésztés, a kiadás pedig hozzáadás, vagyis teremtés, létrehozás, alkotás.

az életé, mely azt állítja magáról, hogy
nem lassul, hogy
semmi nem fékezheti természetes gyarapodási igényét.

A természetes gyarapodási igény tehát kiadás által valósulhat meg.

(5)

Még a bevételek sem.

Szerző újra és újra kijelenti, hogy a bevételek próbálják, - mint valami fekete lyuk - elnyelni, megsemmisíteni az élet természetes gyarapodását, ám ez még nekik (vagyis a bevételeknek) sem sikerülhet.

(6)

Az élet a halálra gyakorolt nyomás,
mely a kiadásokkal egyre erősödik.

Az élet, a gyarapodás tehát csak és csakis a kiadásokkal erősödhet. Az „egyre” fokozatosságot és szakadatlanságot jelent.

(7)

Ezért szükséges feljegyezni e nyomás ritmusának változásait.

Visszatérünk a (3) mondathoz és egyben meg is indokoljuk azt.

(8)

A holt bevételeket kétségbe ejti
a kecskesajt megjelenése a kiadások telhetetlen bendőjében.

Végre kimondatott: a bevétel holt! Egyben újabb, ismétlés általi erősödés, ráadásul a bukolikus kecskesajt segítségével.

(9)

Az élettől kitöltendő üres tér kitágul
a malagafagylalt megjelenésétől ugyanebben a tátongó bendőben.

Az üres tér csakis élettől, vagyis kiadásokkal tölthető meg. A kecskesajt bizonyító erejét a malagafagylalt egészíti ki.

(10)

Aztán,
amikor a bevételek már azt hiszik,
hogy legalább a szellem elzsibbadt,

következik az írógéppapír, a grafitceruzák, az írógépszalag, a könyvszámlák megjelenése, a szellem megelevenítésének költségei.

A bevételek újabb minősítése: a szellem elzsibbadását okozzák, vagy legalábbis arra vágynak. De nincs baj: a költségek megmentenek bennünket!

(11)

Az üres helyek száma növekszik,
egyre több jegyet kell eladni vagy megvenni,
egyre több pótlendő veszteségről érkezik jelentés,
egyre gyengül a halál szigora,
egyre nagyobb az eszeveszett öröm ráfordítása.

Az első három sor többértelműsége miatt a legtitokzatosabb mondat. Az utolsó két sort visszafejtve: talán egy örömteli jóslat arról, hogy a növekvő kiadások

(12)

Csak úgy lehet megállítani az ostoba és primitív világegyetem bolyongását,
amelyet egyedül az érdekel, hogy
minden bevétel elnyugodjon élettelenége porában,
ha fölirogatunk mindent,
amire kedve támadt,
amit maga pazarolt el annak érdekében,
hogy minden pazarlásnak elejét vegye.

A leghosszabb mondat, mi más lehetne, mint a finálé előtti nagy összhangzás!
Kimondatik: a bevételek önnön élettelenességük porában nyugodjanak!

(13) A kiadások feljegyzése az egyetlen módja annak,
hogy az élet létezését bizonyítsuk.

A (12) rövid, határozott és pontos kijelentése - a 13 mondat tökéletes összefoglalása.

Szerző visszatér a (3) és (7) mondatra, mindegy összegezi azok állításait. Mint megtudtuk a kiadások az élet, ezért mi más lehetne az élet bizonyítéka, mint maga a kiadások feljegyzése?

*Dragan Velikić: Dante tér – fordította Csordás Gábor
Jelenkor Kiadó Pécs 2001*